

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva :
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 8.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hétra . . . 1.- kor
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő :
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó :
HORVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve
Egész évre . 13.- kor. Negyedévre . . 4.50. kor
Félévre . . . 9.- kor. Egy hétra . . . 1.20 kor
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 442. szám.

Vihar van készülöben!

Kabós lemondott.

Debrecen, nov. 21.

Kabós Ferenc, a képviselőház alelnöke ma jelentette be lemondását az elnöki székről.

Mikor az elnökválság elintéződött, tényre vált, hogy Kabós Ferenc megtartja alelnöki tisztét. Ez a tény nagy megnyugvást keltett az ellenzéken, amelyre idegenszerűen hatott Návay Lajos elnöki székfoglalója és kellemetlenül az, hogy a Tisza bihari gárdájából való férfi állt a megüresedett alelnöki székbe. E kellemetlen és bizalmatlan hangulatot tompította, enyhítette, hogy megmarad az alelnökségben Kabós Ferenc is, a törvény és házszabálytisztelő Berzeviczy Albert elnöki világnézetének igaz letéteményese. Amíg Kabós is elnök, gondolták az emberek, addig nem történhetik disznóság. S így jött, hogy a fegyverszünetbe minden rázkódás nélkül élte bele magát a Ház, az ellenzék. És mindenki úgy tudta akkor, hogy azok az okok, amelyek Berzeviczy Albertet, mint a munkapárt tagját, lemondásra készítették, nem állanak már fenn Kabóssal szemben: vagyis Tiszáék Kabós ellen már nem intrikálnak.

Ma mondott le Kabós Ferenc. Mit jelent ez? Mindenekelőtt azt jelenti, hogy azok az okok, melyek Kabósnak néhány hét előtt lehetővé tették az alelnöki széken való megmaradást, nincsenek többé. Mindenki tudja, hogy ez okok csak a munkapárton kereshetők, miután az ellenzék szereti, ebszüli, sőt ragéaszkozik Kabóshoz. Tehát felujult a munkapárton a Kabós

ellen való akció. És ez csakis a Tiszáék akciója lehet. Tehát mégis menesztetni akarják Kabóst. S ő megy, mert nem harc a természete és undorodik a kulissza-ármánykoadástól.

Ezzel a Berzeviczy szelleme végképpen ki-költözik az elnökségből. Návayt ugyanis a legjobb akarat mellett sem mondhatjuk a Berzeviczy-féle elnöki gyakorlat hívének. A szellem, mely székfoglaló beszédéből kisugárzik, idegen a Berzeviczyétől s egyébként a kérvények dolgában elfoglalt álláspontja is homlok-egyenest ellenkezik a toleráns elnöki gyakorlattal. Beöthyről még nincs más mondani valónk, Bmint hogy Tisza protezsáltja, ösmeretlen ember, mult nélkül s hogy mire adja oda magát, mire nem, nem sejtethetjük. S amilyen mértékben eltávolodik Berzeviczy szelleme az elnöki emelvénytől, ugyan mértékben csökken az ellenzék bizalma a január elseje után történendők irányában. Mikor a harc újra megindul a véd-erőjavaslatok ellen és az általános választói jog mellett, új szellemtől áthatott elnökök fogják vezetni a parlament üléseit — bizonyára másképp, mint ahogy eddig történt. Mert hiszen, ha Tiszáék nem kívánják ezt a máskéntet, akkor nem lett volna szükség Berzeviczy és Kabós lemondására!

Mi nem hisszük el, hogy Návay Percel-féle, vagy akármi-féle stiklire lenne kapható. De ismerjük nézetét, mely a házszabályok kezelése dolgában proponálja őt: az elnök egyformán alkalmazza a házszabályokat és alkalmazkodik hozzájuk. Már pedig ez a felfogás egy meghatározatlanul tágas térerumot nyújt a házszab-

bályok helytelen, az ellenzékkel szemben kiélezett alkalmazásához egy olyan okos embernek, mint Návay Lajos. Ezzel a taktikával nagyon is meg lehet nehezíteni az ellenzéké jogos küzdelmét s annál dagadtabbra lehet hizlalni a garázdálkodásra kész Tiszáék öntudatát és befolyását a munkapártra és a kormányra. Így rosszabbodhatik napról-napra a parlamenti helyzet, így alakul ki a pártok gyűlölete és elszánt-sága. Nem muszáj zsebkendőt lobogtatni, a házszabályok egyéni alkalmazása révén is eljuthatunk a parlament katasztrófájához.

Kabós lemondása tehát komor perspektívát nyit úgy az ellenzék, mint a munkapárt ama része előtt, mely a kormányt a fegyverszünet megkötésére kényszerítette, tehát a becsületesebb, jobbjézésű csoport előtt.

S mert a tovaröppenő napok siettetnek, e perspektívának a hatása alatt állva keresik a küzdő felek a végleges békének feltételeit. Lehet-e őszinte a megpróbált közeledés kormány és ellenzék között, mikor az ellenzék már tudja, hogy a kormány menesztette Kabóst s berendezkedett a január elseje utáni új elnöklésre? S ez a gondolat kell, hogy nyugtalanítsa a munkapárt békésebbik részét is.

Ugy véljük, Kabós távozása igen rossz hatással lesz a végleges békéről való tárgyalásokra, melyek most készülnek megindulni. Aki egyik kezét parolára nyújtja, a másikkal öklöt mutogat, arról nem lehet tudni, békülni akar-e inkább, vagy verekedni. A kormány borzasztóan téved, ha azt hiszi, hogy ez a póz hasznos reá nézve. Az ellenzék nem fél ettől az ököltől, amely lecsapott már egyszer és tönkre zuzódott.

Bergson metafizikája.

Írta: KANYÓ PAL.

Höfding szerint az embernek természetesen ösztöne az, hogy a maga és a világ megértésére törekedjék, s kutassa azokat a törvényeket, melyek irányítólag befolyanak mindennemű életre, úgy arra, mely benne, miut arra, mely kívül él. A világ megértésére, felfogására érzékszervünk szolgálunk és ha az ezek útján nyert ismereteket vizsgáljuk, azt találjuk, hogy az érzékszervek a tüneményeknek csak részleges jelenségeit fogják fel; e lényeg rejte marad előttünk.

Kant szerint a világ lényege megismerhetetlen és a lész egész kritikája annak megállapításában csucsosodik ki, hogy a platonizmus, mely törvénytelen, ha az eszmék dolgok, törvényes lesz, ha az eszmék viszonyok és hogy a kész eszme. miután visszajutott az égtől a földre, így valóban a gondolkodás és a természet közös alapja, amint ezt Plato véite.

De a tiszta ész egész kritikája azon a tételre nyugszik, hogy az értelmünk képtelen mást tenni, mint platonizálni; vagyis minden lehető tapasztalatot előzőleg meglevő formákba (kategóriákba) önteni. (Bergson.) Kantnak az érzékletről való felfogását teljesen megvilágítja Schopenhauernek róla írt ezen sorait: „Szménk, melyben a jelenségek gyorsan változó világa feltűnik, nem fogja fel a dolgok

valódi, végső lényegét, mert elménk eredetileg csupán arra van rendelve, hogy akaratunknak az indító okokat megadja, azaz, hogy neki kicsinyes céljai utáni törekvésében szolgálatajára legyen.”

Bergson szakit e felfogással. Szerinte a dolgokat kétféleképpen ismerhetjük meg: vagy köröskörül járunk a tárgyakat és szimbólumokra lefordítunk; ez a relatív megismerés, mely szempontokból indul ki s így a tárgyon kívül helyeskm magam, vagy pedig nem veszek fel semmiféle szempontot, hanem a tárgynak mintegy lelelállapotot tulajdonítva megfeszített képzelettel magamat ezen állapotba bele helyezem s ezen állapotot át is elem; ez az abszolút megismerés, amely csak az intuicióban van adva.

„Intuicó a neve annak az intellektuális megérzésnek, melyvel valamely tárgy belsejébe helyezük magunkat, hogy megtaláljuk azt, ami abban egyedien és kifejezhetetlen.”

A pozitív tudományok eözmzéssel, analízissel dolgoznak, amely Bergson szerint abban áll, hogy a dolgokat olyasmivel fejezzük ki, ami nem maga az a dolog. Tévedés; az analízis alkotó elemekre bont fel valamely tárgyat, amely felbontott részek színhéze adja aztan magát a tárgyat. Ezenben a definicó az, amely „olyasmivel fejezi ki a dolgot, emi nem maga az a dolog”. A definíciós mindenekelőtt valamely szempontból történik, ép ezért a relatív nál hogy benneket.

Például a kapát két szempontból is definiálhatom: 1. célszerűségi szempontból: „A föld megpuhítására szolgáló gazdasági eszköz”; 1. alaki szempontból: „Farud végén a rudhoz 90 foknál kisebb szög alatt hajlító vaslemez”. A kapának lényege egy, a definíciók is ezt akörják kifejtani, de szimbólumokkal dolgoznak is főleg bizonyos szempontból, sél-szerűsége, alakf, történik a meghatározás, ép azért a relatív nál marad s a lényegre vonatkoztatja valamire, gazdasági eszköz, farud, és így nem is éri el az abszolútumot, amely tökéletes, amennyiben tökéletesen az, ami.

Látjuk tehát, hogy a definíciók nem közelítik meg az abszolútumot, amely csak az intuició által nyerhető.

Az intuició azonban nem valami titokzatos lelki képesség. Kétségtelen, hogy van egy valóság, melyet mindnyájan belseőleg, intuitíve és nem analízis útján ismerünk meg és ez a saját Énünk. Ha vizsgáljuk Énünket és passívnek tekintem személyemet: elvlasztom tehát a megfigyelt Ént a megfigyelő éntől, akkor azt látom, hogy az öntudatomban időrendi egymásutánban különböző lelkiállapotok, törekvések, lendenciák, virtuális cselekvések, emlékek vannak, mely sokszertű állapotot egy egység tart össze; tehát „az állapotok megismerése helyett a tovafolyás kontinuitására talállok és ezen állapoton egybeolvadva folytatják egymást”. Épen ezért ugyanegy eszméleittel bíró lény számára nincs

Országgyűlés.

Kabós Ferenc lemondása.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülésének tárgysorozatát Kabós Ferenc alelnök lemondása tette élénkké.

Návay Lajos elnök az ülés elején bejelentette Kabós lemondását.

Míg az ellenzék elbucszította Kabós elnökségét csaknem megtörtént az, hogy a munkapárt majdnem szónéklül siklott el az alelnök lemondása fölött.

Az ülés megnyitása után Návay Lajos elnök bemutatja Kabós Ferenc alelnök lemondó levelét, mely így szól:

Kabós lemondása.

«Nagyméltóságú elnök ur! A parlamenti helyzetben beállott örvendetes fordulat meghozta nekem is az alkalmas pillanatot, hogy kötelességmulasztás vádjára nélkül távozhassam eddig elfoglalt állásomból.

Működéseimnek értéke a nyilvánosság ítélete alatt áll az ezt kialakító összes külső körülményekkel. A mit ezuttal esetleges hibáim mentességül felhozhatok, az az, hogy a viszonylagosan rövid idő küzdelmei között sohasem irányított egyéb célzat, mint a közérdek hű és becsületességét szolgálata. (Élénk eljenzés.) És akkor, amidőn engem a képviselőház e törekvéseimnek legszebb jutalmában, az elismerésben és a szeretetteljes támogatásban oly bőven részesített, nem mulaszthatom el, hogy a bucsu pillanatában ezért a jutalomért forró köszönetet ne mondjak. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Elteszem a baráti érzelmeknek oly sokszor megújult megnyilvánulását emlékeim közé, hogy erősítse azokat a rugókat, melyek engemet a közügy önzetlen szolgálatára serkentenek.

A midőn kérem Nagyméltóságodat, hogy lemondásomat alelnök állásomról a tisztelt képviselőházzal tudatni sziveskedjék, hálkán köszönöm Nagyméltóságodnak is együttműködésünk idején tanúsított kollégialis rokonszenvét.

Fogadját Nagyméltóság őszinte tisztelettel nyilvánítását. Budapest, 1911. évi november hó 19-én. Kabós Ferenc, s. k. (Általános élénk eljenzés.)

Gróf Apponyi Albert nem akarja firtatni az alelnök távozása mögött rejlő politikai okokat, de el nem mulaszthatja, hogy neki, a

ki pártatlanul kezelte az elnöki jogokat, a leg-hálásabb köszönetet és elismerést ne rújlvánítsa.

Gróf Batthyány Tivadar csatlakozik Apponyi szavaihoz és pártja nevében a legmelegebb elismerést nyilvánítja Kabós Ferencel szemben, akinek a legnagyobb érdeme volt a fegyverszünet létrejöttében. Érthetetlen, hogy — miért kellett éppen Berzeviczynek és Kabósnak akik a békét megcsinálták, lemondani. A legnagyobb sajnálatának ad kifejezést Kabós távozása felett.

Polónyi Géza a pártonkívüliek nevében csatlakozik az elismerés megnyilvánításához. Egy pár dolgot azonban el kell mondani. Mikor a fegyverszünet feltételeit tárgyalták, akkor a garanciák egyike az volt, hogy Kabós a helyén marad. Így mondta ezt Justh és gróf Károlyi Mihály. Ha most Kabós mégis lemond, akkor ő ezt tudomásul nem veheti, hanem javasolni szeretné, hogy Kabóst kérjék meg lemondása visszavonására. De mert semmi remény sincs ennek az elfogadására, a javaslatról eláll és csatlakozik Apponyi és Batthyány szavaihoz.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: A kormány és pártja melegen óhajította volna, ha Kabós állásában megmarad. Mint-hogy azonban legnagyobb sajnálatukra nem tudtuk elhatározását megmásítani, lemondását azal vesszük tudomásul, hogy iránta és működése iránt elismerésünket fejezzük ki.

A Ház így határozott és rátért

a költségvetés

tárgyalására.

Haydin Imre (munkapárti) Mihályi Tivadar tegnapi beszédével vitatkozik. A nemzeti-ségek bujtogató munkáját az állam nem nézheti tétlenül és hogy erélyesebben védeimzhesse meg az állam érdekeit, előbb-utóbb vissza kell térnie a közigazgatás államosításához. — (Ellenmondás.)

Gróf Batthyány Tivadar: Arról beszélni sem lehet. (Zaj.)

Haydin Imre: A választói jog reformja a közigazgatás államosításától elválaszthatatlan. — (Ellenmondás. Zaj.)

Polónyi Dezső: Az államosításról beszélni sem lehet. (Zaj.)

Farkas Pál: Hát hol a demokrácia? (Zaj.)

Fráter Loránd: Majd megmutatjuk.

Gróf Batthyány Tivadar: Az a demokrácia ha a nép választja a tisztviselőit!

Elnök: Tessék meghallgatni a szónokot. (Folytonos zaj.)

Sümegei Vilmos: Nem lehet!

Haydin Imre folytatja beszédét és a munkás betegsegélyezés hibáiról, valamint az émebetegügy rendezésének szükségességéről beszél.

Holló Lajos Haydinnal szemben az autonómia fenntartásának szükségességét hangoztatja. A függetlenségi párt az államosítást minden erejével meg fogja akadályozni. Beszél a városok és községek helyzetéről és sürgeti a községek ügyeinek felkarolását.

Holló Lajos hosszú beszéde után a következő ülés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért.

Egyházkerületi közgyűlés előtt

A debreceni református jellegű egyetem dolga.

A tiszántuli református egyházkerület ez évi őszi közgyűlése ma veszi kezdetét az ős kollégium dísztermében.

Az egyházkerület kebelében fennálló összes egyházmegyék képviselői összejönnek ma, hogy letárgyalják azt a 200-nál több ügydarabot, — mely közül nem egy döntő befolyású az egyházkerületre nézve.

Szinte már látjuk magunk előtt azokat a keskedéstől kipirult arcokat, melyek örvendve ünek örömmünnepet a debreceni református jellegű egyetem zálogául szóigáló miniszteri leirat elolvasásánál.

Visszatér a közgyűlési tagok legtöbbször emlékezetébe az Alma Mater régi dicsőséges múltja. Az az idealizmus, rajongó vágyakozás, mellyel hajdan ők is felekeztek a szerető, tudománygal kecsegtető s most annyi szép emléket felnyitó ős kollégiumot, mely már annyi kiváló fiat nevelt e hazának.

Az egyházkerület örömteljes bensőséggel fogja érezhetni az egyetemi ügy tárgyalásánál, hogy a harmadik egyetemnek Debrecenben való felállításának érdeme a legnagyobb mértékben az övé.

Abban senki sem kételkedett soha, hogy a debreceni egyetem kivívásánál a tiszántuli

két azonos pillanat, mert minden következő állapotban benne foglalják az előzőnek az emléke.

Analízissal csak ennyit tudhatok meg Enemről, de „aki nem képes megszerezni maga-magának az intencióját, annak a tartamnak, mely létének lényege, annak ezt semmi más nem adhatja meg, sem fogalmak, sem képek“. Így szerzünk intuitív tudomást az erőről, a mozgásról, a hang, a szag, a szín, az íz különbségéről, melyek lényegileg nem egyebek, mint az egy sejnek külső, fizikai és kémiai ingerek következtében beálló molekuláris elváltozásai. Holott különbség van az egyes érzékszervek útján nyert ingerek, illetve érzések tartama között, de mégis nem fejezhetem ki e különbséget.

A tudomány módszerében keresendő tehát ez a hiba, a melynek révén nem érhetjük el az abszolútumot. A mi szellemünk az élet mindennapi folyásában szilárd támpontokat keres, megteszi a maga érzékeléseit s így jut el a szilárd fogalmakhoz, melyekből az elme a mozgalmasságot kizárja, holott szellemünknek közvetlenül adott valóság csak a mozgalmasság.

Az így nyert merev fogalmakat alkalmazza is aztán a pozitív tudomány és innen van az, hogy mindenkor a relatívnál hagy bennünket. A nehézség abból erednek, hogy a valóság értékeit ment megismerésére azokat a módszereket alkalmazzuk, amelyekkel minden nap élünk a gyakorlati, hasznos célokból, továbbá, hogy a valóságot, mely tendencia is ép azért mozgalmasság, fogalmakkal, észrevételekkel akarjuk rekonstruálni,

mtkor pedig ezeknek az e feladatuk, hogy a valóságot mozogóvalanná tegyék.

„Más szóval: érthető, hogy gondolkodásunk merev fogalmakat vonhat ki, szűrhet le a mozgalmasság valóságából, de mindenképpen lehetetlen, hogy a fogalmak merevségével rekonstruáljuk a valóság mozgalmasságát.“

De értelmünk fordított utat is követhet. Elhelyezkedik a mozgó valóságban, magáévá teheti szünt nélkül változó irányát és végül az intenció segítségével elérheti az abszolútumot.

Szellemünknek közönséges, gyakorlati gondolkodását kell tehát megfordítanunk és „újra kell teremteni valamennyi kategóriát“, mert filozofálni abban áll, „hogy megfordítjuk a gondolkodásnak megszokott irányát.“ Az intenció segítségével elérjük az abszolútumot, mely abszolútum merev fogalmakkal kifejezve iskolákra osztja az egységes filozófiát.

„A relatív, szimbolikus megismerése az ő már előzőleg fennálló fogalmaival a merevitől halad a mozgó felé, de nem az intuitív megismerés, mely a mozgóban helyezkedik el és sajátjává teszi magát a dolgok életét.“

A metafizikai intenció nem egyetlen egy aktus, hanem az aktusok végtelen sora és bár csak materiális megismerések révén érhető el, „teljeséggel más, mint a megismerések összefoglalása vagy szintézise.“

Mondjuk ki végül: semmi tiokzatos sincs a képességben. Senki sincs közülünk, akinek ne lett volna alkalma ezt bizonyos mértékben gyakorolni.

Aki csak megpróbálkozott például az irodalmi alkotással, jól tudja, hogy ha e tárgyat már sokáig tanulmányoztuk, az összes adatokat összegyűjtöttük, a feljegyzéseket elrendeztük, akkor kell még valami, ami mindennél több erőfeszítés, mely sokszor nagyon fájdalmas, hogy egyszerre a dolog kellő közepébe helyezzük magunkat és hogy oly mélyen keressük az impulzust, amint csak lehet, amely után nincs egyéb dolgunk, mint hagyni magunkat vitetni. Ez az impulzus oly ultra vezet a szellemet, hel megtanulja mindazt a tanulságot, melyet összegyűjtött és még ezer mást: fejleszti, elemzi magát a kifejezésekben, melyeknek elősorolása a végtelenbe vezetne.

Ugy látszik, a metafizikai intenció is ugyanilyen fajta.

A pozitív tudományok összegyűjtötte megfigyelések, tapasztalatok megfelelnek itt a feljegyzéseknek, adatoknak. Tehát ily értelemben semmi közössége nincs a metafizikának a tapasztalat általánosításával, mégis „a kiegészítő integrális tapasztalatnak is nevezhetjük.“

Bergson midőn a mozgás tartamát vizsgálja, azt állítja, hogy a modern tudományt Galilei-ól kell datálni, ki a mozgást önmagában és önmagáért figyelte meg, mi pedig átlátva az intuitív filozófiának a tudományos kutatási módszert újalkotó igazságait, joggal nevezhetjük nagy francia bölcselőt a modern filozófia atyjának, mely filozófia nem lehet más, „mint törekvés arra, hogy túllépjük az emberi feltételeket.“

egyházkerület és a debreceni református egyház közönség lesz a hadél első sorában.

A magyar protestantizmus tehát a tiszántúli ref. kerületnek s a debreceni ref. egyház közönségnek köszönheti az első hazai protestáns egyetemet.

Ha Debrecen részére az egyetem nem biztosított volna, minden bizonnyal Szegednek jutott volna, Szegeden a legnagyobb katolikus városban állítottatott volna ez fei, persze kidomborított katolikus színezettel, katolikus mileőben: prot. filológiai fakultás nélkül s fennállott volna az a szomorú körülmény ezutánra is, amely eddig fennállott, hogy a hazai prot. lelkészek nem szerezhették volna meg saját hazájukban a teológiai doktorságot, hanem csak a külföldi egyetemen.

A fennálló két egyetem, habár nem is kimondott katolikus egyetem, katolikus színezete megvan. Nem is csuda. A katolikus egyház ügyei iránt érdeklődő társadalmi körök szellemi és számbeli sulya rohamosan gyarapodik s a protestánsok legnagyobb részét is a katolikus szellemben virágzó egyetemek légköre hatja át.

Tágra nyitott szemekkel néztek hát bele a jövőbe a tiszántúli ref. egyházkerület vezetői akkor, amidőn a debreceni egyetem érdekében feláldozták büszkeségüket, a debreceni főiskolát, «Meg akarták menteni a debreceni főiskola multját és nagy hagyományait a magyar nemzeti műveltség számára.» S hiszik és felemelt fővel váiljuk, hogy céljaikat elérték, hivatásukat betöltötték, a kollégium multját s nagy hagyományainak prot. színezetét megmentették!

Bírósági gyűlés.

A tiszántúli ref. egyházkerület bírósága ma délelőtt tartotta meg bírósági gyűlését a kollégium kis tanácsstermében Baltazár Dezső püspök és Dégenfeld József gróf egyh. kerületi főgondnok vezetésével.

A gyűlésen az elnökségen kívül megjelentek Dicsőfi József egyh. ker. lelkészi főjegyző, Fátó Zoltán egyh. megye ifőjegyző, Baksa Lajos dr. egyet. konventi előadó, egyh. ker. világi főjegyző, Dombi Lajos, Sulyok István, Berey József, Kiss Ferenc, Görömbei Péter, Dávidházy János, Györfly József esperesek, Györy Lajos, Várady Gyula, dr. Magoss György, Madarassy Dezső, Sass Béla egyházkerületi tanácsbírák.

Az elnöki megnyitó után a bíróság két tanácsra oszlott s az egyik tanács a közigazgatási, a másik a fegyelmi bírósági ügyeket tárgyalta le.

A legérdekesebb tárgyai voltak a gyűlésnek a gyulavári és a tiszaszentimrei lelkészválasztások elleni petíciók. A gyulavári petíciót elutasította az egyházkerületi bíróság, beigazolva látván az egyházmegyei bíróság általi megállapított tényállást, míg a tiszaszentimrei választást megsemmisítette s új választást rendelt el.

Délután négy órakor az esperességi gyűlés volt Baltazár dr. püspök elnökiete mellett, este fél hat órakor pedig segélyegyleti választmányi gyűlés.

A holnapi közgyűlés délelőtt 9 órakor kezdődik a kollégium dísztermében.

A püspök imája, s a főgondnok beszéde után, a napirendre térnek át, amelyen a debreceni protestáns jellegű egyetem dolgán kívül még számos fontos egyházi ügy szerepel.

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.

Ingyenes előadások a munkásoknak.

A vasárnapi munkásképző bizottság programja.

A vasárnapi munkásképző országos bizottságnak debreceni fióktelepe a munkások szellemi nivójának emelésére és szórakoztató művelése céljából a következő vasárnap délutánokon előadásokat rendez a m. kir. állami fémipari szakiskola II. emeleti nagytermében:

NOVEMBER 26-ÁN:

1. Emlékbeszéd Liszt Ferenc felett — Tartja Füredy F. Gusztáv zenekonzervatóriumi tanár.
2. Liszt-dalok. Énekl. Harsányi Jolán, zongorán kíséri Grósz Ernő zongoraművész.
3. Liszt-dalok. Rákóczi induló. Játsszák: Tamássy Rózsika és Dávid Kata.

DECEMBER 3-ÁN:

1. A technika csodái: Előadás vetített képekkel, tartja Masznik Béla gépészmérnök.
2. Lavotta—Hopper: A reményhez. Előadja: az Egyetértés dalkör.
3. Lányi Ernő: Fehér az én rózsám háza. Előadja: az Egyetértés dalkör.
4. Váriöldi Elek. Mi volt nekem a szerelem. Előadja: az Egyetértés dalkör.

DECEMBER 10-ÉN:

1. A festőművészet lényege és irányai: Az előadást tartja: Lefkovits Vilmos.
2. Az Ebredés dalkör szereplése három számmal.

DECEMBER 17-ÉN:

1. Nagyvilági események: Előadás Perczel Móricztól.
2. Kassay Károly színművész előadása.

DECEMBER 26-ÁN:

1. A levegő és tengerrengésekről. Előadást tart dr. Nyári Béla.
2. Tanítóképző zenekar szereplése három számmal.

Az előadások mindenkor vasárnap délután fél 4 órakor kezdődnek.

Tetemre hívás.

Rémes vád Achim L. András ellen

Szenzációs vallomást tett tegnap egy székesfehérvári volt déli vasuti munkás az ottani csendőrség előtt.

Bejelentette, hogy Achim L. András neki 1910 novemberében ezer koronát ígért, ha meggyilkolja idősb Zsilinszky Endrét, Zsilinszky Gábort és dr. Zsilinszky Endre apját.

Tauser Mórnak hívják ezt az embert, akitnek vallomása, ha igaznak bizonyul, fordulatot hoz az újabb tárgyalás előtt álló Zsilinszky-pörben.

Tauser Horváth Géza járásörmesternél jelentkezett és először bizalmas uton kért tőle kihallgatást. Elmondotta, hogy Achim L. András 1910. novemberében Székesfehérváron járt és ekkor ajánlotta fel neki az ezer koronát Zsilinszky Endre megöléséért.

Tauser ugyanis már régen barátságban volt Avhimmal és mikor a mult évben áliás nélkül volt, levelet írt Achimnak, és pénzegéit kért tőle. Achim erre szintén levélben válaszolt és megkérdezte Tausert, hogy hajlandó lenne-e egy nagyobb ügy keresztülvitelére? Minthogy Tauser hajlandónak mutatkozott, Achim elutazott

Székesfehérvárra és felajánlotta neki az ezer koronát.

Száz koronát mindjárt előlegül adott neki és a többi kilencszázat a gyilkosság végrehajtása utánra ígérte.

Tauser azonban nem merte végrehajtani a tervet s hallgatott egészen mostanáig. Mikor azonban meghallotta, hogy Zsilinszky Endrét újból letartóztatták, leikiismereti furdalást érzett és elment a csendőrségre jelentkezni.

Mindezt először bizalmasan mondotta el Tauser a járásörmesternek, aki erre azt tanácsolta, hogy hivatalosan is ismétlje meg vallomását.

Tauser ekkor jegyzőkönyvbe mondotta az előbb említetteket és esküt tett arra, hogy amit mond, az igaz.

A székesfehérvári csendőrség értesítette erről dr. Kenedi Gézát, a Zsilinszky-fiúk védőjét, akiebben az ügyben ma délután Székesfehérvárra érkezik.

Megemlítendő, hogy Tausert kétes existenciának ismerik Fehérvárott, de azt tudják róla, hogy Achim L. Andrással tényleg barátságban volt.

Szintelen riportok.

A FOGHAZBAN.

A váltóhamisító bevonult a fogházba, hogy megkezdje a büntetését. Először is az igazgató elé vezették, hogy átessen a főlvételi formásokon. Amikor bevezették a foglyok törzskönyvébe, az igazgató így szólt hozzá:

— Na most majd gondoskodunk magának valami foglalkozásról. Míhez ért a legjobban?

Az új fogoly egy kissé gondolkodott, aztán így szólt:

— Hát ha egy hétig gyakorolhatnám az ön aláírását, akkor elvégezhetném ön helyett a hivatalos akták aláírását.

MAGYAR ÜZLET.

Egy fiatalember, aki nagyon szereti a vidám mulatságot, pénzfogytán volt és pénzre akart szert tenni mindenáron.

Erre aztán eredet imódot eszelt ki.

Rendelt a gyarostól száz üveg pezsgőt — hitelbe.

A pezsgőgyáros szívesen hitelezett, mert az ifju papája gazdag ember.

Mikor meg volt a pezsgő, az ifju elment a vendéglőshöz:

— Vegyen át tőlem száz üveg francia pezsgőt. Olcsón mekaphatja, három forintért adom üvegjét.

A vendéglős sopánkodni kezdett:

— Száz üveg pezsgőt? Mikor adok én el annyi pezsgőt. Ötven év alatt sem isznak ennyit nálam.

Az ifju önértetesen válaszolt:

— Attól ne féljen, amíg engem lát. Ha keil megiszom azt én azt egymagam is.

Megegyeztek. Az ifju kapott háromszáz forintot s megígérte, hogy fogyasztani fogja a pezsgőt.

gyul is történt.

Még este hozzálatott a pezsgő fogyasztásához — 8 forintjával üvegenként.

Öt forintért kapta, eladta háromért és visszavette nyolcért.

Forman

nátha ellen

Hatása meglepő! Széles ára 40 fillér

Szenzációs letartóztatás Debreczenben.

A debreceni rendőrség ma este letartóztatta Spitzer Ottót, aki éveken keresztül 40,000 koronát sikkasztott Budapesten a Magyar Ált. Banktól.

Szenzációs letartóztatás történt ma Debreczenben. Egy nagystilű sikkasztó került a debreceni rendőrség kezébe. Spitzer Ottó, a Magyar Általános Bank r.-t. tisztviselője már évek óta károsítja meg a bankot nagy pénzüsszgek erejéig. A bankban csak most jöttek rá Spitzer Ottó dolgaira és feljelentést tettek ellene a budapesti rendőrségen. Nesztét vette ennek Spitzer és Debreczenbe menekült. Szöcs Lajos rendőrbiztos fogta el a nagystilű sikkasztót, aki éveken keresztül saját vallomása szerint közel 40.000 koronával károsította meg a Magyar Általános Bank Részvénytársaságot. Spitzer Ottó töredelmes vallomást tett a debreceni rendőrség előtt, ahol Budaházy Jenő fogalmazó hallgatta ki a megtévedt embert.

Spitzer Ottó

költségek és vig életet élt Budapesten. Igaz, hogy csak havi 70 forint fizetést húzott a banktól, de azért mágnás módra élt. A budapesti legelőkelőbb félvilági hölgyek voltak a szeretői és pezsgőzött minden éjszaka kivilágos virradattig. Hogy honnan veszi a pénzt költségek életmódjához, azt senki sem firtatta. — Elhitték, hogy telik havi 70 forint fizetéséből.

Spitzer Ottó nagyon ügyesen dolgozott a banknál. Lopásaira és sikkasztásaira mindezekig nem jöttek rá. Fel sem merete volna tételni senki a nagyvilági életet élő előkelő urról, hogy honnan szerzi a pénzt költségek életmódjához.

Csak most tudódott

ka a Spitzer Ottó bűne egész véletlenül. Spitzer ugyanis úgy üzte éveken át bűnös manipulációit, hogy a rábizott sorsjegyeket, amelyekre részletveken történtek a fizetések, nem tette vissza a bank pénztárába, hanem újból eladta.

Körül-belül 40,000 koronára tehető az az összeg, amit Spitzer Ottó éveken keresztül ellopott a Magyar Általános Banktól.

A bűnös manipulációra szombaton jöttek rá, rögtön fel is jelentették a hűtlen tisztviselőt a budapesti rendőrségen. Spitzer megneszelte a dolgot és Debreczenbe szökött. Azért éppen Debreczenbe, mert ez volt az első vonat, amit a nyugati pályaudvarra szököttében talált. Egészen véletlenül szökött tehát Spitzer Ottó Debreczenbe.

Vig életmódot

kezdt folytatni itt is. Egész éjszaka pezsgőzött az artistanők társaságában. Ahogy Debreczenbe érkezett, mindjárt magához táviratoztatta Seregi Feri (Schwartz Franciska) budapesti artistanőt és testvérét, akik le is rándultak Debreczenbe. Nem élvezhették sokáig a viszontlátás örömeit. Szöcs Lajos rendőrbiztos letartóztatta a szép kis társaságot a Nemzeti szállodában.

Spitzer Ottónál megmotoztatása alkalmával több mint 800 korona készpénzt találtak. Ez a pénzüsszeg a legutóbb elsikkasztott 1000 koronából való. Spitzer Ottó jó családból való — az édesapja gazdatiszt. Nem nagy megbánást mutatott, de azért töredelmesen bevallotta bűnét.

A vallomás

— Ugy is vége van már mindennek, hát elmondom tekintetes fogalmazó ur az egészet.

Könnyelmű életmódot folytattam. Sokat pezsgőztem és sok szeretőt tartottam ki. Huzamosabb ideig Rádag Irénnel és Serényi Terviel volt viszonyom. A könnyelmű életmódom sodort a bűn útjára. Lopni, sikkasztani tudtam. Mindössze 140 korona havi fizetésem volt és ebből nem futotta a költséges életmódom.

— Hat éve vagyok a Magyar Általános Bank r.-t. tisztviselője. A banksztálynál azokat a sorsjegyeket kezeltem, amelyekre részletfizetéssel törlesztenek. Ezekkel a sorsjegyekkel manipuláltam és elég sikerrel. Eddig mit sem vettem észre. En ugyanis a sorsjegyeket, amelyekre részletveken fizetnek, de amelyeknek a bankban kell elhelyezve lenniök — újból eladtam. Uzelmeimre csak nagyon nehezen lehetett rájönni.

— Amikor nesztét vettem, hogy a bank gyanakodni kezd rám, rögtön kerekelt oldottam. Csak véletlenül jöttem Debreczenbe, mert ez volt a legelső vonat, amelyik utamba került.

Szolnokon leborotvtattam a bajuszomat, hogy rám ne ösmerjenek. Amint Debreczenbe érkeztem, letáviratoztam magamhoz barátnőmet, Seregi Terikét és testvérét. Már meg is érkeztek, amikor letartóztatott a rendőrség. Azt hiszem, hogy a Bank kárának egy részét vissza tudom téríteni.

Az artistanőket

is kihallgatta Budaházy Jenő, akik előadták, hogy a lopásról semmit sem tudnak. Spitzer előkelő és költséges életmódot folytatott éveken keresztül és mivel állandóan így élt, nem tűnhetett fel senkinek.

Schwartz Franciskát és nővérét a rendőrség nem tartóztatta le, mivel ellenök semmiféle terhelő bizonyíték nem látszik főnforogni. El is utaztak Budapestre még az éjeli vonattal.

A debreceni rendőrség megkereste táviratilag a fővárosi endőrséget, hogy mi történnék Spitzer Ottóval.

Az előkelő «bankiut» egyelőre a dutyiba csukták be. Amikor Spitzer meglátta ezt a rettenetes helyet, keservesen zokogni kezdett. Kifört belőle a kétségbeesés. Félnek, hogy öngyilkosságot fog elkövetni, ezért állandóan figyelemmel kísérik.

Spitzer Ottót valószínűleg a budapesti rendőrség távirati utasítása alapján már a reggeli vonattal Budapestre szállítják.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Barabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Meghívás.** A hajduvármegyei függetlenségi és 48-as párt nagy választmánya november 26-án, reggel kilenc órakor Debreczenben a Royal éttermében gyűlést tart. Tárgyak: A vármegyei közgyűlés főbb tárgyainak s a részleges tisztújításnak megbeszélése. Közigazgatási bizottságba tagok jelölése. Kérjük a választmány

tagjainak szíves s pontos megjelenését. Haza-fias tisztelettel, Hajduhadház, 1911 november 18-án. Wespriény István orsz. képviselő, pártelnök, Bor János jegyző, dr. Juhász Nagy Sándor titkár.

— **Kibérlés Debreczenben.** Már nemcsak a fővárosban van meg, hanem ide Debreczenbe is megérkezett ez az átkos szenvedély, az emberi önzésnek ez a legalávalóbb faja: a kibérlés. Egyik helybeli napilapban olvassuk, hogy egy kereskedő husz év óta fennálló üzletét kibérlés miatt kénytelen felosztani, illetve kiárusítani, tudni aruján potom áron, mert akadt egy másik kereskedő, aki sokkal nagyobb bérösszeget ad a háztulajdonosnak, csakhogy a régi kereskedőt helyéből kimozdíthassa, existenciájában megrendítse. Ez az ugynevezett kibérlés (kistájerolás) legundokabb fajtája már Budapesten is közmegvetést szült és hogy nálunk is el ne terjedhessen, bojkottálni kellene az olyan kereskedőt, aki a más üzlethelyiségére ily alávaló módon pályázik. Elég drága amugy is az üzlethelyiség Debreczenben, nem szabad még kibérlésekkel is fokozni a bérleti árakat.

— **Lipót király örökösei.** A kedves, fehérszakállu Leopoldot, a belgák néhai vidám királyát már kezdik felejteni, de a pörösködés, amely öröksége körül folyik, fel-éltézi emlékezetét. Egyik leánya, Clementina hercegnő ki-egyezzett a belga állammal és teljesen ki van kapcsolva a tárgyalásokból, de DLujza és Stefánia hercegnők teljesen egyöntetűen járnak el, ügyvédjeik előzetes, kölcsönös megbeszélés alapján dolgoznak s a pör egyes fázisának állása mindkettőjükre vonatkozik. Tehát éppen úgy vonatkozik Lujzára, mint Lónyai grófnő, Stefánia főhercegnőre az a hír is, amely legújabbán kelt szárnyra Brüsszelből, hogy a királyleányok az örökösödési pörben kiegyeztek az állammal és a kiegyezés alapjául a fulbachi alapítványt fogadták el. Hogy ez lehetett az egyezkedés alapja, azt dr. Visontai Soma, Lujza hercegszszony budapesti ügyvédje mondta Az Estnek, de különben az egyezkedésről ő eddig hivatalosan nem tud semmit.

— **Agyonütötte a villamos áram.** Borzalmas véget ért ma déltájban a Hunyadi-után egy szerencsétlen, vigyázatlan munkás, aki a villamos oszlopokat festegette. Hozzáért az áramvezető sodronyhoz. A magas feszültségű áram azonnal agyonütötte és a munkás holtan bukott le a több méternyi magasságból. Varga István Késes-utca 46. szám alatt lakó festősegéd a villamososzlopok mázolásával volt elfoglalva a Hunyadi-után. Eppen a Kossuth-szálloda előtti oszlopot festegette, amikor az a szerencsétlen ötlete támadt, hogy megpróbálja, vajjon elég erőse az áram. Keze nedves volt a festéstől és így a főáramvezető drótkötél hamarosan magához rántotta a szerencsétlen embert. A magas feszültségű áram belécsapott Varga Istvánba és azonnal végzett vele. Ledobta a földre több méternyi magasságból. Varga István rögtön szörnyet halt. A helyszínre siető mentők már nem segíthettek rajta. Az elősiető hatósági orvos is csak a beállott halált konstataihatta. Varga István holttestét kiszállították a közkörház bonctermébe, ahol még a mai nap folyamán fel fogják boncolni. A vizsgálatot a hatóság megindította annak a megállapítására, hogy vajjon terhel-e valakit felelősség a szerencsétlenül járt ember borzalmas haláláért.

— **Egy nyomorék öngyilkossága.** Szomorú volt a sorsa Ökrös István eszmadialegénynek. A boldogtalan fiatal ember bűnának született. A nyomorék fiú sokat szenvedett testi hibájáért. Ez vette el kedvét az élettől. Nem akarta tovább tűrni társai gungolódásait és sorscsapása többi terhét. A buskomor fiú elkéserevésében revolvert vásárolt és ma délelőtt halántékön lötte magát. A golyó behatolt a koponyájába és a szerencsétlen azonnal elájult. A mentők szállították a közkörházba, ahol mindjárt megoperálták. Sikerült a golyót az Ökrös István koponyájából eltávolítani. Sérülése mindennek dacára olyan súlyos, hogy életbenmaradásához semmi reményt nem lehet fűzni.

— **Árverés a Máv-nál.** A pályaudvaron a visszamaradt árucikkék elárverezése november 27-én megy végbe. Jegyzék a kamaránál betekinethető.

— **Neszmélyi Izsó Debreczenben.** Kedves vendége van városunknak, Neszelmélyi Izsó fővárosi zenetanár, a magy. zong. egy. elnöke, a Magyar Tudományos színház, Ósbudavára, Somossy-mulató és legutóbb a Vigszínház v. karnagya, kit nívós hangversenyeiről közönségünk is előnyösen ismer, mai naptól fogva a Hajnal-muáltóban végzi a karnagyi teendőket. — Mindenestre örvendünk e hírek, mely biztositékot nyujt arra is, hogy az amugy is preciz előadások ezentul e nagy művészi attrakcióval gyarapodva, még jobbakk lesznek. Neszelmélyi Izsó, ki elsőrendű zeneszerző is, szünet alatt saját szerzeményű műveivel fogja szórakoztatni a közönséget.

— **A Petőfi-társaság Debreczenben.** A Csokonai-kör a Petőfi-társasággal 1911 november 22-én, szerdán este nyolc órakor az Arany Bika disztermében irodalmi és művészeti estét rendez. A tiszta jövedelem a Petőfi-család minap felállított síremlékének költségére szolgál. Az est műsora a következő: Szávay Gyula, a Csokonai-kör főtítkára üdvözlö a vendégeket. Herczeg Ferenc, a Petőfi-társaság elnöke előadást tart. Dömötör Ilona, a magy. kir. Operaház művésznője nekel Pap Zoltán dalaiból. Rózsa Lajos, a magy. kir. Operaház művésze énekel Pap Zoltán dalaiból. Pap Zoltán, a Petőfi-társaság tagja vetítő géppel bemutatja «Muzsikaajszó» című dalos könyvének 100 képét. Dömötör Ilona, a magy. kir. Operaház művésznője énekel Pap Zoltán dalaiból. Rózsa Lajos, a m. kir. Operaház művésze énekel Pap Zoltán dalaiból.

— **A Kassa—oderbergi vasut pályázati** hirdet 1912. évi szükségleteire és pedig: műhelyfák, pályafentartási fák, egyéb erdei termények, közemű anyagok, szövött és fonott áruk, ruggantárak, kefekötő és seprő áruk, olaj és zsirneműek, vegyszeti cikkek, mozdony és kocsis alkatrészek, egyéb vas és acélcikkek, réz és egyéb fémmeműek és vegyes cikkek. Határidő a pályázatra december 4. Felvilágosítások kaphatók a kereskedelmi és iparkamaránál.

— **Az angol kereskedő-alkalmazottak munkaideje.** Londonból jelentik: Az Asquit-kormány törvényjavaslatot nyujtott be az alsóházhoz, a mely az üzleti alkalmazottak munkaidejét szabályozza. A törvényjavaslat kiterjed mindennemű üzleti alkalmazottakra az élelmezési, ruházati, fényüzési stb. szakban. A javaslat értelmében, leszámítva az étkezési időt, egyetlen alkalmazottal sem szabad hetenként 60 óránál tovább foglalkoztatni. Angliában mindenütt szigoruan megtartják a vasárnapi munkaszünetet. Most ehhez az alkalmazottak újabb fél napi pihenőt kapnak, minthogy a javaslat elrendeli, hogy egyik hétköznapon délután két órától fogva szabad félnapot kell adni az alkalmazottaknak. A humanus javaslatot az alsóház a legközelebbi mártárgyalni fogja.

— **Csődbe jutott debreceni kereskedő,** Nuszbaum Hermann debreceni kereskedő (Piac-utca 16) csődöt kért maga ellen. A debreceni kir. törvényszék mint csődbíróság elrendelte a csődöt és csődbiztosul Almos Zoltán kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokul Szabó Ferenc dr. ügyvédet küldte ki.

— **Rendőri hírek.** (Öngyilkos lakatostanonc.) Tóth István Gyár-utca 5. szám alatt lakó lakatostanonc ma délelőtt marólugot ivott, mert szüleiivel összeveszett. Haldokolva szállították a kórházba. Életbenmaradásához nincs remény. — (Betörő suhancok.) Lindenfeld Jenő Degenfeldtérén lakó fűszerkereskedőhöz betörték Ványi János és Dombi Mihály nevű suhancok. Mindössze egy pár cukorsüveget emeltek el. A betörő suhancokat a rendőrség letartóztatta.

— **Megtámadott pályao.** Kovács Gábor, a hajdusámsoni vasuti állomás előtt a filosban legeltette a jószágát a vasuti töltésen. A pályao figgelmzettette Kovácsot, hogy távolítsa el jószágát a vasuti pályáról. Kovács Gábor a helyett, hogy eleget tett volna a felszólításnak, puskával támadt a pályaoerre, aki a csendőrségtől kért oltalmat. Kovács Gábor ellen az eljárás folyamatban van.

— **A Szigligeti Társaság ünnepe.** Szép és méltó irodalmi ünnepel nyitja meg Nagyvárad irodalmi társasága idei felolvasó szezonját. Két jubiláló, kiváló magyar író: Gárdonyi Géza és Rákosi Viktor tiszteletére rendez a társaság 2-án a matinét. A felolvasó ülés műsora a következő: Rádl Ödön, a Társaság elnökének megnyitója. Gárdonyi Géza és Rákosi Viktor művészete. Irta és felolvassa Yucskics Jenő dr., a Társaság rendes tagja. Gárdonyi Géza és Rákosi Viktor üdvözlése. Felolvassa Sas Ede, a Társaság főtítkára. Az én gazdám. Humoreszk. Irta Rákosi Viktor. Felolvassa Hungyadi József, a Szigligeti-színház művésze. Költemények. Irta Gárdonyi Géza. Előadja Étsy Emilia, a Szigligeti-színház művésznője.

— **A Bessenyei-kör.** Nyiregyházi tudósítónk írja, hogy a Szabolcsvármegyei Bessenyei-kör szombaton délután tartotta rendkívüli közgyűlését, melyen az új tisztikart választották meg. A lemondott elnök, gróf Vay Tibor főispán helyébe elnöknek egyhangulag Geduly Henrik ev. püspököt, az eddigi alelnököt választották meg, aki kijelentette, hogy nemzeti irányban fogja a kört vezetni. A Bessenyei-kör ma este tartja első nagy estélyét a szezonban, melyen többek között résztvesz Herczeg Ferenc, Ferenczy Zoltán s Pap Zoltán.

— **Csendőrség Nyiregyházán.** E hét folyamán három kasszabetörés is történt Nyiregyházán, azonkívül napirenden vannak a verekedések. A nyiregyházi rendőrség gyenge és számban kicsiny szervezete nem győzi sem a nyomozást, sem a rend erélyes fenntartását. Éppen azért — mint nyiregyházi tudósítónk írja — Kertész Bertalan rendőrfőkapitány sürgősen kérte a nyiregyházi csendőrszárnyparancsnokságtól 12 csendőrnek a rendőrség mellé való rendelését. A csendőrség teljesítette is a főkapitány kérelmét és tegnap este óta már csendőrök cirkálnak a város területén. A csendőrök csak éjszakánként, valamint szombaton és vasárnap délután működnek. A város lakossága között általános megnyugvást keltett a főkapitány intézkedése.

TÁVIRATOK.

Megszökött gyilkos.

Fiume, nov. 21. A rendőrséget táviratilag értesítette Werydhain német város rendőrsége, hogy egy Kondischonka Mátyás nevű szolga gazdáját megölte s Fiume felé menekült. A gyilkos fejére 1000 márka jutalmat tűztek ki.

Temetik a gyilkost.

Bécs, nov. 21. Az országos kórház halottasházának kápolnájában, ahonnan tegnap vitték a gmizingi temetőbe Holzkneccht Györgyöt és Máriát, ugyanazon a helyen ravatalozták ma fel délelőtt a gyilkos Matkovics Richárdot. A holttest egyszerű barna fakoporsóban fekszik, ráadták a hivatali egyenruháját. Ma délben bocsátották a ravatalhoz szüleit és testvérét, más senkinek sem szabad benenni. A halottasház udvarát a rendőrség kordonnal kerítette be. A gyilkos ügyvédjelölt temetésén egyházi szertartás nem volt. A harmadik áldozat. Holzkneccht Róbert, ma már lényegesen jobban érzi magát.

Ingatlanok forgalma.

Özv. Rothbauer Edéné Nagy Zsófia veszi Péntek Gábor és neje Gulgás Mária Homok-utca 123. sz. házat 10400 koronáért.

Szabó József és neje Radócz Mária veszik Kovács Józseftől 1 hold 381 négyszögöl boldogfalvai kerti szőlőjét 8300 koronáért.

Róff József és neje Molnár Sára veszik Ve-

res Istvántól 80 négyszögöl csapókerti szőlőjét 4800 koronáért.

Presz Ferenc veszi Bagdi Károly Vendég-utca 8. sz. házat 10600 koronáért.

Dézi László veszi Jancsó Mihály és neje 7 hold és 759 négyszögöl ondódi földjét 11 ezer 480 koronáért.

Nagyházy Mihály és neje Pálóczy Zsuzsanna veszik özv. Sarkadi Jánosné 175 négyszögöl csapókerti szőlőjét 1400 koronáért.

Simon József és neje Gyurnyák Mária veszik Taska János és társai 353 négyszögöl Boldogfalvikerti szőlőjét 6300 koronáért.

Ifj. Zombor Károly és neje Hubert Margit veszik Molnár Márton és neje Szabó Klára 191 négyszögöl újföldjét 4000 koronáért.

Molnár Sándor és neje Cseke Julianna veszik Balázs Ferenc és neje 183 négyszögöl új osztású földjét 3250 koronáért.

Lós Lajos és neje veszik Leiter Péter és neje Nagyhegyesi 6 hold földjét 3000 koronáért.

A vihar.

Orosz eredetiből fordította RÓBERT OSZKAR.

7.

Folytatás.

— Nagyon lusta vagyok — és kissé belenevetett a sötétbe, — és főként: félek... Minek titkoljam? Igen, barátom, én félek... Ön tudja hogy fog végződni az ügy. Természetesen levernek bennünket, mert erőnk csak csekélyek és a szervezetünk gyenge s ha talán nem meszárólnak e, olyan félelmetes elnyomás vár reánk, hogy... de minék is beszéljünk erről? sagyta abba egy jellegzetes kézmozdulattal. — Hova megy most?

A kétség még mindig gyötörte Kotsajewet. Fejét rázta és azt mondta:

— Ismerősökhöz... a közelbe.

— Talán viszontlátjuk egymást holnap. Isten önnel.

Lawrenko feléje nyujtotta kezét, de Kotsajew a sötétben nem találta meg azonnal. A doktor keze meleg volt és érzett a remegése.

— Kimenekülhetünk a külföldre is — mondta hirtelen Kotsajew, mint választ a gondolatra, melyet a doktor kézszeritása sugalt neki.

Lawrenko hallgatott egy pillanatra, mintha fontolgatna.

— Nem, hová gondol? — felelte jókedvű iróciával. — Nem menekülhetünk... Aki menekül, annak futni kell és én nagyon kövér vagyok

— Ne gyötörje magát — szölt Kotsajew vidáman, mialatt erőteljesen megrázta a doktor kezét. — Talán baj nélkül is elmulik minden.

— Aggódom barátom, aggódom — felelt leverten és szégyenkezve Lavrenko. — Nem akarok meghalni, ez irtózatos volna. Tovább is élni akarom ezt a szép világomat... Isten önnel!... Már ma elég borzalmas a helyzetünk, talán a halálunk is borzalmasabb.

— Hogyan? — kérdezte Kotsajew, ki nem egészen értette szavait.

— Nekünk, akik az egész határtalan földet, a mi derék, következetes eszünket és gazdag érzéseinket kormányozzuk, attól kell rettegünk, hogy hirtelen elénk áll a legbutább legalábbvaló emberfia és szabályjával széthasítja fejünket, mint valami horpadt, öreg serpenyőt... Ez rettenetes! Milyen szerephez jut itt az ész és mi nemes érzéseink?

— De hiszen ez...

Folytatjuk.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen
nincs jobb a
RETHY-féle

**!! pemetefű
cukorkáknál !!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabkáján rajta van a „Rethy“-n v.

**1 doboz 60 fill. Mindenütt kapható.
Csak RETHY-félét fogadjunk el!**

HALLÓ!

Ingyen nyakkendő!

Angol férfi öltönyt, telöltöt vagy télikabátot rendelhet izléses kivitelben készen és mérték után két osztályban

25 30 | 40 50 koronáért.

Nagy választék gyapjúkelmékben.

Ne mulassza el saját érdekében felkeresni ezen jó hírnévnek örvendő céget

Fettmann Sándor

Budapesti férfi szabó kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruháza **DEBRECEN, Sas-utca 4.**
Kölcsonös Széplőző palota.

Minden vevő úgy a kész ruhához mint a rendelés után készült ruhákhoz **ingyen** kap egy divatos nyakkendőt.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

**VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETELLEN
TARTÓSSÁGU!**

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — Éjjel 66 sz. (Péterfia-u. 70).

Szives tudomásul Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gyászkoosikkal, díszletekkel szereltük fel. Teljes szobabehúzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre fertőtleníve) teljesen szegek nélkül végezzük. **Temetéseket, hűtőszállításokat** (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes verseny.** A gyászos házaknál kegyeletisértően nem toladunk. Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

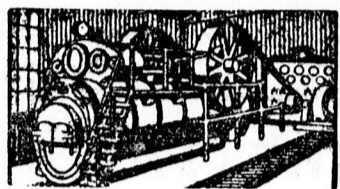
Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Brüsszel és Buenos-Aires 1910: 3 Grands-Prixé.

— Az eredeti Wolf szerkezetű —

szab. túlhevített gőzzel működő lokomobilok

szelepmentes szabotossági vezényművel, 10-800 lóerőig terjedő teljesítménnyel, igen nagy gazdaságosságuk, kiválólságuk és könnyű kezelésük által elismert világhírűek és **minden üzem részére a legelőnyösebb erőforrást képezik.**

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

budapesti képviselősege: **Boros Artúr** okt. gépészmérnök
Rottenbiller u. 33.

Osszgyártás 800,000 lóerőn felül.

Papirkereskedésemet

a mai naptól kezdve

az

ujonnan épült „Takarék és Hitelintézet”

Piacz-utca 12. sz. palotájába

helyeztem át,

mely alkalmából a jelenleg még raktáron lévő

csomagos és dobozos Levélpapírok

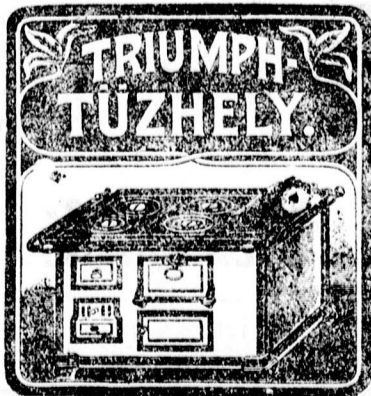
minden elfogadható árban eladatnak.

Tisztelettel:

HOROVITZ ZSIGMOND

TELEFON 330.

Áldás — minden konyhában.

TRIUMPH takaréktűzhelygyár

GOLDSCHMIDT S. és FIA

W E L S (Felső-Ausztria)

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Kisebb gőzkályha (Piccolo) eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Kókusz-zsir, köser, legfinomabb gyártmány, libazsirt fölülmulja. Főzéshez, sütéshez kiváló. Önkölös postadoboz franko 7.50. Kókuszvaj 8 korona. Pollacsek Fülöp és fia Nyírbátor.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka. (Szepesmegye.)

Zongorázik ön? 3 korona havi előfizetéssel legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Országos hangjegykölcsönző intézet, Andrássy-ut 47. Tessék prospektust kérni.

Csemegekonzervek önkölös csinos postadobozban bérhova bérmentve 8 K utánvéttel szállít az Első Magyar Mézkitvételi Vállalat. Balatonfőkajár. Prospektus ingyen.

Csizmadíjazások csizmaszárba való papíros kiltő és másáskint olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piaze-utca 12.

A Kárpátia a legjobb az asztma, hurut és tüdőbajosoknak. Hosszu Viktor, Brassó.

Egy jó családból való fiu férfi szabó tanulónak teljes ellátással felvétetik Hatvan-u. 6. sz. alatt. Ugyanott egy darabszámos jó nagyruhákat is felvétetik.

BUDAPEST SZÁLLODA
SZEGED, Aradi-utca 6.
 (Tisza nagyszállóda függeléke.) Bejárat a Klauzál-téri villamos vasút megállójától.

Udvari szoba személyenként világitással és kiszolgálással K 1.60
Utcai szoba személyenként villanyvilágitással és kiszolgálással. K 2.40

Ugy az utcai, mint az udvari szobák tiszták és világosak. A környékbeli közönség kedvelt szállója.

CIGARETTÁZÓK!

Hegyeslajtek a cigaretták óriási árcsökkenése miatt! Ne sajnáljátok a kis kártevőket! — Töltsétek

Jacobi Antinicotin-hüvelyeket,
 vagy „**OTTOMÁN**“ (törökfej)
 és „**TIP-TOP**“ aranyzopókás cigarettapapírt.

Meteor Villamos színház
 Bocskai-tér 10.

Legkellemesebb szórakozó hely. Debrecen város közönségének.

Szombat: 2 előadás. Este 7-9 óráig. 9-11 „

Vasárnap: 3 ünnepnapokon: 2 előadás: é. a. 5-7-ig, 7-9-ig és 9-11 óráig

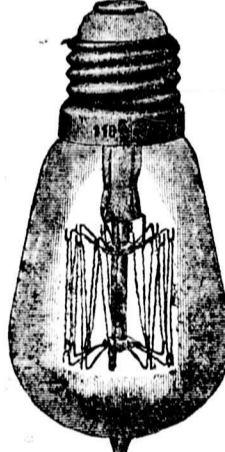
Hétköznapi: 1 előadás pont 9 ó. kezdődik

A valódi híres 500 éves
POZSONYI SEEHOFFER
NÖVÉNY-BALZSAM

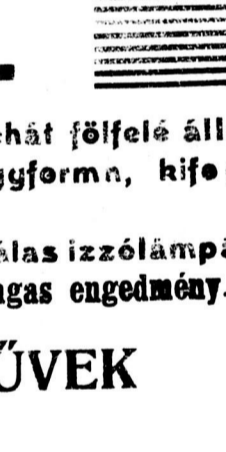
elismerett legjobb és legrégebb házi szer. Kitérő mindana bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok májhaj, hékényheg, kólíka, agyverszegénység, aranyér s hasonló bajok ellen. E kiváló növényi alkatrészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe, mert is még a leggyengébb természetűek is meg-gondolás nélkül eredményesen használhatják. Számtalan elismerő levél bizonyítja a **Pozsonyi Seehofer Növény-Balzsam** jóságát, melynek valódiégát a két csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „**Földes**“ aláírásra. Mindenütt kapható, ahol nines raktáron ajánlatos, hogy közvetlenül rendeljük a

FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK GYÖGY-TARÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCA 10.

1 üv. 70 fill. 6 üv. postán utánvéttel K 640 bérmentve

TANTAL-LÁMPA.

A legjobb fémszálas izzólámpa.
 Árammegtakarítás kb. 60%.
 Fehér fénygel ég.
 Rázkódásoknak ellenálló.
 Égési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpáét.

Minden helyzetben, tehát fölfelé állóan, ferdén, oldalt egyformán, kifogástalanul ég.
 Olcsóbb a többi fémszálas izzólámpánál.
 Nagyobb rendeléseknél magas engedmény.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
 Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Turul-Cipő

Telefon 691. **elsőrangú, elegáns, tartós és kiválóan olcsó.** Telefon 691.

A Monarkia legnagyobb cipőgyára.

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

Elárushelyek:
DEBRECZEN,

Piac-utca 48. sz.

SZENT-ANNA-UTCA SAROK.

130 fiók bel- és külföldön!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Heti gyártás
 18,000 pár.

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, Debreczen, Darabos-utca 7. sz. Typograph szedőgépen szedve.